به نام خدا

اداره اموزش و پرورش استان اردبیل

دبستان جهان تربیت یک

نام و نام خانوادگی: ..... تاریخ: 3/۱۰/۱۴۰۴

نام آموزگار : نسرین احمدی ارزشیابی نوبت اول فارسی و نگارش درس ۱ تا ۸ کلاس : ششم سه

۱ درستی یا نادرستی عبارت های زیر را مشخص کنید.

در خان چهارم رستم با«اولاد» رو به رو می شود و او را به بند می کشد. درست□ نادرست□

نهاد همیشه در اول جمله می آید. درست□ نادرست□

۲ پاسخ صحیح را انتخاب کنید.

۱) کدام یک از جمله های زیر پرسشی است؟

الف) خیز و غنیمت شمار□ ب) احمد از معلم پرسید□

ج) به کجا چنین شتابان□ د) گر بود اختیار جهانی به دست من□

۲) – در کدام گزینه تمام کلمات جمع هستند؟

الف) اعضا ، مردم ، اعمال □ ب) فواید ، شهدا ، آفات □

ج) بهاران ، کتب ، افکار□ د) جملات ، گروه ، جوامع □

۳) در کدام گزینه حرف میانجی اضافه نشده است؟

الف) ستارگان □ ب) پرندگان □ ج) واژگان □ د) گرگان □

۴) برای جدا کردن عبارت های توضیحی، اسم افراد یا اسم اشیاء ، از کدام علامت استفاده می شود؟

الف) علامت سؤال □ ب) علامت دو نقطه □ ج) نقطه ویرگول □ د) ویرگول □

۳ جاهای خالی را با حروف ربط مناسب کامل کنید.

سال ها پیش خیر و شر برای شنا کردن با یکدیگر به دریا رفتند ..... شر زودتر از آب بیرون آمد . لباس های خیر را پوشید .....

خیر هم برای اینکه برهنه نماند، مجبور شد لباس های شر را بپوشد ..... حالا سال هاست که آدم ها خیر و شر را اشتباه می گیرند.

۴ هر کدام از موارد ستون الف را به ستون ب متصل کنید.(در ستون الف یک مورد اضافی است.)

شیخ محمود شبستری	● شاهنامه
حافظ	● سندبادنامه
امام محمد غزالی	● گلستان
سعدی	● گلشن راز
ظهیری سمرقندی	● انوار سهیلی
فردوسی	● بوستان
واعظ کاشفی	● کیمیای سعادت

۵ مفهوم کنایی هر کدام از جملات زیر را بنویسید.

به تنگ آمده است: علف زیر پایم سبز شد :

چشمش آب نمی خورد: دهنش بوی شیر می دهد:

۶ کلمه مناسب را انتخاب کنید.

بعضی چون ..... (قضا – غذا) هستند که وجودشان برای ما لازم است.

رستم در..... (خوان – خان) اول با شیری قوی پنجه سرو کار دارد.

مثل سربازان عاشق قهرمان ..... (قصّه هایی – غصّه هایی)

مریم از گروه علم ..... (برخاست – برخواست) و گفت.

www.kanoon.ir

۷ اجزای جمله ی زیر را مشخص کنید.

بچه ها به شوخی گنجشک ها را با سنگ می زدند .

۸ معنی کلماتی که زیر آنها خط کشیده شده است را بنویسید.

چراغ دل به نور جان برافروخت (.....) بدو تاخت مانند آذرگشسب (.....)

باد بهاری وزید از طرف مرغزار (.....) اشرف و انجب تمام ملل (.....)

مجال اینکه آب جمع شود ندارم (.....) به وسعت دریاست نام تو (.....)

کم گفتن هر سخن صواب است (.....) تو دادی مرا گردی و دستگاه (.....)

۹ علائم نگارشی مناسب را در بند زیر قرار دهید.

سهراب از رستم پرسید... اول تو نام و نشانت را بگو... آیا تو رستم پهلوانی....

رستم راست نگفت و سهراب را گول زد. او گفت ... نه جوان .... من رستم نیستم ...

پس از مدتی جنگیدن با یکدیگر رستم با خود گفت ... این پسر با وجود سن کمش ... عجب زور بازویی دارد...

۱۰ در عبارت ها و مصراع های زیر، منادا و نشانه های ندا را مشخّص کنید.

	منادا	نشانه ندا
دلا، دیدی آن عاشقان را ؟ جهانی، رهایی در آوازشان بود		
ای کاش نظر تو برنگردد یا رب		
به دیدارم اگر می آیی ای دوست برایم شعر و موسیقی بیاور		

۱۱ در شرح حال نویسی، چه مواردی باید ذکر شود؟ (۶ مورد)

۱۲ مفهوم ضرب المثل «دشمن دانا بلندت می کند / بر زمینت می زند نادان دوست» را توضیح دهید؟

۱۳ چرا زبان موجودی زنده معرّفی شده است؟

۱۴ بیت های زیر را به نثر روان بنویسید. و مشخص کنید در هر بیت از کدام آرایه ادبی استفاده شده است؟

همه با هم برادر وطنیم / مهربان همچو جسم با جانیم (آرایه : .....)

.....

هر گل و برگی که هست یاد خدا میکند / بلبل و قمری چه خواند؟ یاد خداوندگار (آرایه : .....)

.....

خروشید و جوشید و برکند خاک / ز سمّش زمین شد همه چاک چاک (آرایه : .....)

.....

۱۵ در بیت های زیر قسمت های خالی را پر نمایید.

کم گوی و گزیده گوی چون در / .....

..... / همپایه محبت و مهر و وفای تو

چون که حب وطن ز ایمان است / .....

www-kanoon-ir

۱۶ **با توجه به متن به سوالات پاسخ دهید.**

لغتنامه، مهم ترین و اساسی ترین اثر دهخدا است و بیشتر شحرت دهخدا به خاتر همین اثر اوست. بنا به باور بسیاری (.....) چنین کار بزرگ و عضیمی را برای زبان فارسی به غیر از دهخدا، تنها فردوسی انجام داده بود(.....) تغریبا همه ی لقات فارسی و نام شهرها و روستاها و کلمات علمی و اشخاس بزرگ و حتی لغات عربی را می توان در لغتنامه دهخدا یافت. در جولوی هر کلمه(.....) معنا، موارد کاربرد (.....) طرز تلفظ صحیح، همراه با اشعار و اطلاعات دیگر آمده است.

الف - غلط های املایی متن را پیدا کنید و درست آنها را بنویسید؟

ب - برای کلماتی که زیر آن ها خط کشده شده است دو هم خانواده بنویسید؟

پ - دو کلمه از متن انتخاب کنید و مخالف آنها را بنویسید.

ت - علائم نگارشی را در داخل پرانتز قرار دهید.

ث- یک ترکیب وصفی و یک ترکیب اضافی پیدا کرده و بنویسید .

ج - واژه های زیر را با هم ترکیب کنید و چهار واژه ی جدید بسازید.

(هیزم – نامه – اوراق – شکن – روز – فروش)

۱۷ **با کمک آرایه ادبی "تشبیه" کلاس خود را در دو بند توصیف کنید.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

www-kanoon-ir

۱۸	متن املای قرائت شده را با خط خوانا بنویسید.

عملکرد دانش آموز : (۱. خیلی خوب ۲. خوب ۳. قابل قبول ٤. نیازمند تلاش بیشتر)

موضوع	نظر معلم
معنی کلمات	
معنی شعر	
حفظ شعر	
درک مطلب	
املا	
انشا	
شناسایی اجزای جمله	
انواع جمله	

موضوع	نظر معلم
حروف ربط	
تاریخ ادبیات	
جمع و مفرد	
هم خانواده	
آرایه های ادبی	
انواع ترکیب	
علائم نگارشی	
ندا و منادا	

بازخورد معلم :

موفق باشید - احمدی

www-kanoon-ir

پاسخنامه آزمون فارسی و نگارش ششم دبستان

سوال ۱: درستی یا نادرستی

عبارت اول: نادرست (در خان چهارم رستم با "اکوان دیو" روبرو می‌شود، نه "اوالد") ·

عبارت دوم: نادرست (نهاد همیشه در اول جمله نمی‌آید) ·

سوال ۲: گزینه صحیح

ب) احمد از معلم پرسید .1

ج) بهاران، کتب، افکار .2

(د) گرگان (حرف میانجی ندارد .3

د) ویرگول .4

سوال ۳: تکمیل جاهای خالی با حروف ربط

سال‌ها پیش خیر و شر برای شنا کردن با یکدیگر به دریا رفتند اما شر زودتر از آب بیرون آمد. لباس‌های خیر را پوشید و خیر هم برای اینکه برهنه نماند، مجبور شد لباس‌های شر را بپوشد. پس حالا سال‌هاست که آدم‌ها خیر و شر را اشتباه می‌گیرند.

سوال ۴: اتصال نویسنده به اثر

فردوسی ← شاهنامه ·

سعدی ← گلستان و بوستان ·

شیخ محمود شبستری ← گلشن راز ·

امام محمد غزالی ← کیمیای سعادت ·

ظهیری سمرقندی ← سندبادنامه ·

واعظ کاشفی ← انوار سهیلی ·

www.kanoon.ir

حافظ ← اضافی است)

سوال ۵: مفهوم کنایی

به تنگ آمده است: خسته شده، به ستوه آمده .

علف زیر پایم سبز شد: فرصت مناسب پیش آمد .

چشمش آب نمی‌خورد: امیدی ندارد، ناامید است .

دهنش بوی شیر می‌دهد: کم‌تجربه است، بچه‌ننه است .

سوال ۶: انتخاب کلمه مناسب

.بعضی چون قضا هستند که وجودشان برای ما لازم است .

.رستم در خوان اول با شیری قوی‌پنجه سروکار دارد .

...مثل سربازان عاشق قهرمان قصه‌هایی .

.مریم از گروه علم برخاست و گفت .

سوال ۷: اجزای جمله

بچه‌ها: نهاد .

به شوخی: قید .

گنجشک‌ها را: مفعول .

با سنگ: متمم .

می‌زدند: فعل .

سوال ۸: معنی کلمات

www-kanoon-ir

برافروخت: روشن کرد ·

آذرگشسب: آتش بزرگ، آتش‌افروز ·

مرغزار: چمنزار ·

اشرف: شرافتمند، بهترین ·

مجال: فرصت ·

وسعت: گستردگی، بزرگی ·

صواب: درست، خوب ·

---دستگاه: شکوه، عظمت ·

سوال ۹: قرار دادن علائم نگارشی

«سهراب از رستم پرسید: «اول تو نام و نشانت را بگو. آیا تو رستم پهلوانی؟

«.رستم راست نگفت و سهراب را گول زد. او گفت: «نه جوان، من رستم نیستم

پس از مدتی جنگیدن با یکدیگر، رستم با خود گفت: «این پسر با وجود سن کمش، عجب «!زور بازویی دارد

سوال ۱۰: منادا و نشانه ندا

دل، دیدی آن عاشقان را؟ ← منادا: "دل" – نشانه ندا: "ای" (مستتر) ·

"یا رب ← منادا: "رب" – نشانه ندا: "یا ·

"ای دوست ← منادا: "دوست" – نشانه ندا: "ای ·

سوال ۱۱: موارد شرح‌حال نویسی

نام و نام خانوادگی .۱

www-kanoon-ir

تاریخ و محل تولد .۲

محل زندگی .۳

ویژگی‌های اخلاقی و جسمی .۴

وقایع مهم زندگی .۵

آثار و خدمات .۶

سوال ۱۲: مفهوم ضرب‌المثل

دشمن دانا باعث می‌شود انسان برای پیشرفت بیشتر تلاش کند و قوی‌تر شود، اما دوست نادان ممکن است با راهنمایی غلط یا رفتار ناپخته، باعث شکست و ضرر شود.

سوال ۱۳: چرا زبان موجود زنده معرفی شده؟

زبان مانند یک موجود زنده رشد می‌کند، تغییر می‌یابد، واژگان جدید می‌پذیرد و گاهی واژگان قدیمی از بین می‌روند.

سوال ۱۴: تبدیل شعر به نثر و آرایه

۱. نثر: همه ما مانند برادران وطن خود هستیم و همان‌طور که جسم و جان با هم مهربانند، ما نیز با هم مهربانیم.

آرایه: تشبیه

۲. نثر: هر گل و برگی در طبیعت خدا را یاد می‌کند و بلبل و قمری نیز با آواز خود خداوند را می‌خوانند.

آرایه: جان‌بخشی (تشخیص)

۳. نثر: اسب با خشم و شدت سم می‌کوبید و زمین را پاره‌پاره می‌کرد.

آرایه: مبالغه

سوال ۱۵: تکمیل ابیات

کم گوی و گزیده گوی چون در ·

تا زندگانی تو جهان شود ·

www-kanoon.ir

هم‌پایه محبت و مهر و وفای تو نیست ·

چون که حب وطن ز ایمان است ما نیز از اهل ایمانیم ·

سوال ۱۶: پاسخ به متن داده‌شده

:الف) تصحیح املا

اقن‌نامه ← لغت‌نامه ·

شعرت ← شهرت ·

خاتر ← خاطر ·

عضیعی ← عظیم ·

لقات ← لغات ·

قتنامه ← لغت‌نامه ·

جولوی ← جلو ·

طرز تلفنی ← تلفظ ·

:ب) هم‌خانواده

اساسی ← اساس، اساساً ·

اثر ← تاثیر، آثار ·

:پ) مخالف

مهم‌ترین ← کم‌اهمیت‌ترین ·

بزرگ ← کوچک ·

www-kanoon-ir

ت) علائم نگارش

لغت‌نامه، مهم‌ترین و اساسی‌ترین اثر دهخدا است و بیشتر شهرت دهخدا به خاطر همین اثر اوست. بنا به باور بسیاری (...) چنین کار بزرگ و عظیمی را برای زبان فارسی به غیر از دهخدا، تنها فردوسی انجام داده بود (...). تقریباً همهٔ لغات فارسی و نام شهرها و روستاها و کلمات علمی و اشخاص بزرگ و حتی لغات عربی را می‌توان در لغت‌نامه دهخدا یافت. در جلوی هر کلمه (...) معنا، موارد کاربرد (...) طرز تلفظ صحیح، همراه با اشعار و اطلاعات دیگر آمده است.

ث) ترکیب وصفی و اضافی:

ترکیب وصفی: کار بزرگ ·

ترکیب اضافی: لغت‌نامه دهخدا ·

ج) واژه‌سازی:

هیزم‌شکن ·

روزنامه ·

اوراق ·